

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

STATSVETENSKAPLIGA INSTITUTIONEN

VILKEN ROLL SPELAR LOKALA FACEBOOKGRUPPER FÖR TILLIT?

- En kvantitativ studie om lokala Facebookgrupper, etnisk mångfald och mellanmänsklig tillit

David Lundin

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Program:	Statsvetarprogrammet
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	HT 2018
Handledare:	Anders Sundell
Antal ord:	11977

Abstract

In the discussion regarding the consequences of immigration there is a debate whether ethnic diversity undermines the social cohesion of a community and studies have shown that social trust erodes as ethnic diversity increases. The theories of contact and conflict have been applied to interpret the empirical evidence found. The dividing line seems to be whether social contact actually occurs in a setting in which people of different ethnic belonging lives. People having regular contact with their neighbors in neighborhoods characterized by ethnic diversity display higher social trust than people who don't have contact with their neighbors. New technologies pave the way for other forms of social contact and local Facebook groups are a phenomenon in this category. The purpose of this essay is to examine whether social contact via local Facebook groups can stimulate social trust in neighborhoods characterized by ethnic diversity. In order to investigate the role of local Facebookgroups for trust, I conduct an empirical analysis of surveydata from the SOM institute with a random selection of 3463 individuals living in Gothenburg. The main finding from the regression analysis is that people of foreign background who make use of local Facebook groups display higher social trust than people of foreign background not making use of local Facebookgroups when living in neighborhoods characterized by high ethnic diversity.

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
2. Teori och tidigare forskning.....	6
2.1 <i>Kontakt, konflikt, constrict, bridging/bonding .....</i>	6
2.2 <i>Etnisk mångfald och tillit .....</i>	9
2.3 <i>Lokala Facebookgrupper .....</i>	10
3. Frågeställningar	12
4. Metod och material	16
4.1 <i>Tillvägagångssätt .....</i>	16
4.2 <i>Mellanmänsklig tillit.....</i>	17
4.3 <i>Lokala Facebookgrupper .....</i>	18
4.4 <i>Etnisk mångfald i närområdet.....</i>	20
4.5 <i>Kontrollvariabler.....</i>	20
4.6 <i>Analysmetod .....</i>	21
5. Resultat och analys.....	21
5.1 <i>Sammanfattning av resultat och analys.....</i>	31
6. Slutsatser	32
Referenser	36

1. Inledning

Vi lever i en föränderlig värld. Det finns de som påstår att den sociala sammanhållningen i samhället utmanas mer än tidigare och ett av skälen till detta anses vara ökad invandring. Håkan Boström skriver i Göteborgs-Posten att vi i Sverige idag riskerar att förlora “Normer som gör att vi ser oss själva i vår granne[...]” och att segregationen “[...]göder en misstro som blir självförstärkande” (Boström, 2018, 15 nov). Diskussionen om social sammanhållning i förhållande till invandring har inte blivit mindre aktuell med hänsyn till de senaste årens ökande flyktinginvandring. Flera studier har undersökt sambandet mellan etnisk mångfald och minskad social sammanhållning och det finns ett stort intresse för att förstå hur social sammanhållning skapas, undergrävs och påverkas av olika omständigheter (van der Meer & Tolsma 2014, s.459-460).

Den viktigaste parametern i begreppet social sammanhållning är mellanmänsklig tillit, vilket kan sammanfattas som “faith in strangers” (Stolle 2002, s.402; van der Meer et al. 2014, s.460-461). Varför är då tillit en viktig faktor i en diskussion om samhället? Ett svar på den frågan är att den mellanmänniska tilliten är tätt knuten till eftersträvarvärda företeelser som hög utbildning och god hälsa på individnivå såväl som låg korruptionsgrad på samhällsnivå. Dessutom fungerar tilliten som en resurs för ett samhälle när det gäller att lösa samarbetsituationer (Rothstein 2004, s.76; Rothstein 2003, s.314-316; Holmberg & Rothstein 2016, s.81, 84). Den mellanmänniska tilliten är totalt sett hög i Sverige men för vissa grupper och i vissa sammanhang är den betydligt lägre (Holmberg et al. 2016, s.79-80). Det verkar vara så att de som exponeras för etnisk mångfald i sitt närområde litar mindre på sina medmänniskor i allmänhet (Dinesen & Sønderskov 2015, s.560; Arkhede & Solevid 2017, s.37). Effekten av detta samband blir starkare om du jämför med tilliten till människor i ditt boendeområde (Arkhede et al. 2017, s.37-38).

Det är dock oklart om sambandet gäller lika för alla. Det vill säga, påverkas vissa grupper eller individer mer eller mindre av exponering för etnisk mångfald? Vi vet sedan tidigare att vissa grupper är mer tillitsfulla, exempelvis de med högre inkomst och utbildning (Rothstein 2005, s.146). Dinesen och Sønderskov avfärdar dock att dessa faktorer skulle mildra den negativa effekten av etnisk mångfald på individens tillit baserat på sina empiriska resultat (2015, s.563). Andra studier på området hävdar däremot att den negativa effekten av etnisk

mångfald på tillit blir mindre som konsekvens av sociala möten mellan individen och grannar eller andra boende i närområdet (Wallman Lundåsen & Wollebaek 2013, s.24; Stolle, Soroka, and Johnston 2008, s.70-71). Dessa undersökningar visar att det finns omständigheter som kan dämpa den negativa påverkan exponering för etnisk mångfald har på individens tillit till andra människor. Ett syfte med denna uppsats blir därför att undersöka om det finns ytterligare en faktor som har effekt på sambandet mellan exponering för etnisk mångfald i närområdet och den mellanmännsliga tilliten på individnivå.

Idag kommunicerar och samverkar människor på andra sätt än förr. En modern social mötesplats är Facebook och det har blivit vanligare med lokala Facebookgrupper (Sveriges Radio 2017). Dessa mötesforum utgör en plattform för grannsamverkan, nyhetsspridning gällande lokala händelser och ger möjlighet till kontakt mellan grannar som kanske annars inte hade uppstått (Nygren & Leckner 2016, s.329, 334, 344-345; Risenfors 2017, 25 februari-3 mars). Trots det har ingen hittills utrett om lokala Facebookgrupper kan utgöra den typen av kontakt som innebär ökad tillit.

Tidigare forskning har visat att sociala möten kan vara en faktor som kan verka till fördel för tilliten i miljöer präglade av etnisk mångfald (Wallman Lundåsen et al. 2013, s.24; Stolle et al. 2008, s.70-71). Socialpsykologisk teori menar att social kontakt mellan grupper motverkar fördomar, ökar tolerans samt stimulerar tillit. Om individer från olika grupper inte träffas kan inte heller fördomar bytas ut mot informerade uppfattningar om den andre varefter tillit inte lär uppstå. Däremot hävdar samma teori att den sociala kontakten måste ske under rätt omständigheter för att få positiva konsekvenser (Pettigrew 1998, s.65, 66-70; Loxbo 2018, s.186).

Den här uppsatsen kommer fortsättningsvis att undersöka om användning av lokala Facebookgrupper kan göra individen mer tillitsfull i mötet med etnisk mångfald.

Min frågeställning blir därför: *Är det så att exponering för etnisk mångfald i närområdet får mindre negativ inverkan på den mellanmännsliga tilliten för de som använder sig av lokala Facebookgrupper?* För att besvara frågan kommer data från SOM-institutet användas för att jämföra individer i Göteborg (SOM-institutet 2016).

Uppsatsens resultat kommer primärt att ge en ökad förståelse för hur sambandet mellan etnisk mångfald och tillit varierar och om samröre via lokala Facebookgrupper kan vara en faktor

som kan tänkas dämpa det negativa sambandet eller ej. Detta kan i sin tur hjälpa oss förstå under vilka omständigheter den samhällsligt eftersträvansvärda tilliten påverkas.

Inledningsvis följer en genomgång av teori och tidigare forskning, varefter uppsatsens frågeställningar presenteras. Därefter kommer ett metodavsnitt som redogör och motiverar för val av data, operationaliseringar samt analysverktyg. Resultat och analys redovisas sedan i ett eget avsnitt, varpå uppsatsen sammanfattas i slutsatser.

2. Teori och tidigare forskning

2.1 Kontakt, konflikt, constrict, bridging/bonding

När invandring till ett samhälle är stor kommer det uppstå miljöer och sammanhang som präglas av etnisk mångfald. Det har genomförts många studier som undersökt vilka följder det kan få och så kallade gruppteorier har försökt förutspå sociala konsekvenser (Abascal & Baldassarri 2015, s.725-726). De huvudsakliga teoretiska utgångspunkterna sammanfattas nedan. De olika teorierna använder begreppen utgrupp och ingrupp för att beskriva ett samhälles uppdelningar i olika grupper baserade på identitet (van der Meer et al. 2014, s.461). Utgruppen har minoritetsstatus och ingruppen har majoritetsstatus i samhället (Schmid, Ramiah & Hewstone 2014, s.666). En av de tydligaste indelningarna kan göras på basis av etnicitet, vilket också är fokus för uppsatsen, och följaktligen kommer ingrupper och utgrupper fortsättningsvis förstås utifrån etnicitet. De med utländsk härkomst kan följaktligen kategoriseras som utgrupp och de som har inhemskt ursprung tillhör ingruppen.

Kontaktteorin:

Kontaktteorin härrör från Gordon Allports tankar om hur kontakt mellan grupper ska se ut för att minska fördomar (Pettigrew 1998, s.66-67). Dess grundläggande påstående är att kontakt mellan människor från in- och utgruppen kommer att motverka fördomar och generaliseringar grupperna emellan. Detta påstående villkoras av att kontakten uppfyller vissa krav för att utgöra en kontakt som kan innebära positiva erfarenheter (Abascal et al. 2015, s.725). Det finns en diskussion kring vilka kriterier som är nödvändiga eller enbart bidragande kriterier för att utgöra en positiv kontakt. Dessa kan sammanfattas med att kontaktsituationen måste möjliggöra för individerna att kunna bli vänner (Pettigrew 1998, s.76). Kontaktteorin har vunnit stöd på flera håll men knäckfrågan brukar vara om det i olika situationer och miljöer finns möjlighet i praktiken för in- och utgrupper till kontakt som innebär positiva erfarenheter av varandra (Schmid et al. 2014, s.666). Dina uppfattningar om utgruppen som du inte träffat

kan endast bygga på förutfattade meningar och mediala bilder, men om social kontakt förekommer blir bedömningen av den andre istället informerad efter egna erfarenheter (Pettigrew 1998, s.70; Beaudoin 2011, s.160). Teorin menar sedan att dessa erfarenheter på individnivå delvis kommer att överföras från individen till att gälla för den större gruppen som individen tillhör och således suddar ut skiljelinjen mellan grupperna. Högre tillit mellan utgruppen och ingruppen är därför en konsekvens av goda kontakter och erfarenheter mellan individer från utgrupp och ingrupp (Putnam 2007, s.144; Loxbo 2018, s.186).

Konfliktteorin:

Konfliktteorin kan uppfattas som en rivaliserande teori i relation till kontaktteorin men Baldassarri menar att konfliktteorin skall förstås som en fortsättning av kontaktteorin. Om det inte finns goda förutsättningar för kontakt i en viss miljö kommer istället konflikt uppstå. Då stimuleras fördomar istället för att motverkas (Abascal et al. 2015, s.725; Pettigrew 1998, s.66-67). Konfliktteorin hävdar till exempel att miljöer med bristande resurser, som också kan upplevas vara orättvist fördelade, ökar konkurrensen mellan grupper och speciellt i miljöer där den fysiska närheten mellan ut- och ingrupper är påtaglig. I dessa miljöer är inte förutsättningarna för kontakt mellan grupperna goda. Följderna kommer istället bli att det sociala umgänget enbart riktar sig mot den egna gruppen, till vilken samhörighet och tillit ökar (Schmid et al. 2014, s.666). Konsekvenserna blir därför också att fördomarna till utgruppen stärks och tilliten minskar.

En förklaring till detta mönster går att finna inom psykologin där begreppet "homophily" är en benämning på ett mänskligt drag, som enklast beskrivs med, att lika dras till lika inom alla områden av socialt liv. Om det finns möjlighet tycker människan generellt att det är enklare och bekvämare att bygga relationer med de som uppfattas tillhöra den egna gruppen, där förväntade normer och beteenden efterlevs (McPherson, Smith-Lovin & Cook 2001, 415-416). Det grundläggande påståendet för konfliktteorin är alltså att exponering för medlemmar ur utgruppen inte kommer att leda till ökad positiv kontakt, vilket inte heller kommer att leda till att tilliten ökar och fördomar minskar (Putnam 2007, s.141; Abascal et al. 2015, s.725; Schmid et al. 2014, s.666).

Constricteorin:

Ett tredje teoretiskt tillägg kom 2007 då Robert Putnam undersökte etnisk mångfald i boendområdet och dess påverkan på bl.a. tillit, röstregistrering, och deltagande i föreningsliv. Han noterade att de som blev exponerade för etnisk mångfald i sitt

boendeområde hade lägre deltagande i föreningsliv, lägre mellanmänsklig tillit, färre vänner, registrerade sig mer sällan för att rösta och på olika sätt drog sig tillbaka från det kollektiva samhällslivet (Putnam 2007, s.149-150). Kontakt och konfliktteorin menade att skillnaden i utfall skulle beröra relationen mellan in- och utgrupp. Exempelvis förutsäger konfliktteorin att gemenskapen och samhörigheten till den egna gruppen kommer stärkas av etnisk mångfald, medan Putnam hävdar att exponering för etnisk mångfald påverkar relationen till alla grupper och människor negativt (Putnam 2007, s.144, 149-150). Teorins namn, constrictteorin (“att sammandra”), ska förstås på samma sätt som när en sköldpadda drar ihop sig i sitt skal, exponering för mångfald “seems to bring out the turtle in all of us” (Putnam 2007, s.149, 151).

Bridging/Bonding:

Robert Putnam har i sin teori om socialt kapital reflekterat över att det verkar finnas olika typer av sociala kontakter och möten. Socialt kapital syftar på “connections among individuals – social networks and the norms of reciprocity and trustworthiness that arise from them” (Leonard 2004, s.928). Det är en resurs för ett samhälle och en individ. Organisationer, människor och miljöer kan ha eller präglas olika mycket av “bonding” eller “bridging” socialt kapital. “Bridging” avser kontakt där möjligheten finns att träffa nya människor som inte tillhör den egna bekantskapskretsen och den egna gruppen (Putnam 2007, s.143; Kumlin et al. 2010, s.66). Socialt kapital av formen “bridging” är inkluderande och “consists of social ties between heterogeneous groups” (Beaudoin 2011, s.160). Den andra typen av socialt kapital är “bonding” vilket avser kontakt med den egna gruppen som ökar tilliten till de egna och misstron till andra. I miljöer och situationer som präglas av “bonding” knyts tätare kontakter till den egna gruppen. “Bridging” antas innebära mer för tilliten till människor i allmänhet eftersom den i sin natur innebär positiv information om andra individer och grupper (Kumlin et al. 2010, s.66-67).

Dessa begrepp går att koppla till teorierna om kontakt, konflikt och constrict i deras syn på vilken kontakt som etnisk mångfald kommer leda till. Förenklat kan man säga att kontaktteorin menar att exponering för etnisk mångfald i rätt miljö och med rätt förutsättningar leder till “bridging”. Konfliktteorin förutsäger “bonding” medan constrictteorin hävdar att både “bonding” och “bridging” kommer minska som konsekvens av mångfald. Etnisk mångfald i boendeområdet leder, enligt constrictteorin, således till social isolation för både ingrupper och utgrupper, de med inhemsk och de med utländsk bakgrund (Putnam 2007, s.144, 149-150).

2.2 Etnisk mångfald och tillit

Många tidigare studier har undersökt sambandet mellan etnisk mångfald och olika indikatorer för social sammanhållning på individnivå, där mellanmänsklig tillit har varit den främst undersökta indikatorn (van der Meer et al. 2014, s.460-461). Mellanmänsklig tillit kan beskrivas som din bedömning av genomsnittsmänniskan eller "faith in strangers" (Stolle 2002, s.402). Tillit till andra människor fungerar som ett smörjmedel för samarbeten i ett samhälle (Beaudoin 2011, s.156-157; Rothstein 2003, s.314-315). Tilliten är högre hos de individer med högre utbildning, hos äldre, de som är socialt aktiva, hos de som har god hälsa och i samhällen som har låg korruption och väl fungerande institutioner. Detta är en förklaring till att Sverige på aggregerad nivå har väldigt hög tillit. De som bor i socioekonomiskt utsatta områden har därför lägre tillit, huvudsakligen till följd av skillnad i utbildningsnivå (Rothstein 2005, s.146; Rothstein 2004, s.76, 78-79; Holmberg et al. 2016, s.79-84). De som flyttar från ett låglitlarland till ett höglitlarland får högre tillit men inte lika hög som de infödda (Dinesen 2010, s.720). Sammantaget finns det olika faktorer som bidrar till att till exempel invandrare som grupp har lägre tillit.

Studier som fokuserar på sambandet mellan etnisk mångfald och tillit undersöker dock om själva exponeringen för etnisk mångfald också är en orsak till lägre tillit. Flera studier har genomförts med varierande resultat beroende på olika tillvägagångssätt när det gäller hur etnisk mångfald ska mätas och hur de geografiska avgränsningarna för exponering ska definieras. De studier som visat störst skillnad i tillit har utförts i USA och europeiska forskare har undrat om USA varit ett exceptionellt fall (van der Meer et al. 2014, s.474). Dinesen och Sønderkov kritiserar dock många av de tidigare studierna för att de mätt närhet till etnisk mångfald i stora geografiska områden. De menar att det främst är etnisk mångfald i mikro-kontexten som är relevant för att påverka tilliten (2015, s.551). Därför har de genomfört en undersökning i Danmark som mätt den etniska mångfalden inom en 80 meters radie som utgår från var personen bor. De konstaterar att den mellanmänniska tilliten minskar i takt med mer etnisk mångfald i den omedelbara omgivningen (Dinesen et al. 2015, s.550). I en omfattande litteraturgenomgång konstaterar artikelförfattarna att det hittills råder viss oenighet om etnisk mångfald påverkar den mellanmänniska tilliten i allmänhet. Däremot är det desto tydligare att etnisk mångfald påverkar tilliten till andra människor i boendområdet (van der Meer et al. 2014, s.474). En studie på Göteborgs primärområden bekräftar mönstret. Sambandet mellan exponering för etnisk mångfald och mellanmänsklig tillit i allmänhet finns men sambandets effekt är starkare när det gäller tilliten till människor i boendområdet (Arkhide et al. 2017, s.37-38).

Inom forskningsfältet har det varit relevant att undersöka om det finns individuella faktorer som kan dämpa det negativa sambandet mellan etnisk mångfald och tillit som konstaterats. Detta skulle kunna få policyimplikationer för hur man ska förstå och i förlängningen agera för att individens tillit skall förbli hög oavsett omgivning. Kumlin och Rothstein mäter tillit hos individer med utomnordiskt ursprung i Sverige och visar att invandrares tillit blir högre vid social kontakt med grannar samt om de upplever att de blivit rättvist behandlade av landets institutioner (Kumlin et al. 2010, s.66-67). Stolle och Marschall har funnit stöd för att förekomsten av formell social kontakt i till exempel föreningsliv minskar den negativa effekten av etnisk mångfald (Marschall & Stolle 2004, s.146). Detta tyder på att det finns faktorer som kan påverka vilken effekt etnisk mångfald har på tillit. Den starkaste positiva interaktionseffekten går dock att finna vid högre frekvens av informell social kontakt med grannar (Stolle et al. 2008, s.70-71).

Idén är att individer i områden som präglas av etnisk mångfald egentligen inte påverkas negativt av exponeringen för etnisk mångfald utan av den segregation och isolation som återfinns i dessa områden. Frekvensen av positiv informell social kontakt mellan grupper är helt enkelt för få. Detta ger stöd för både kontakt- och konfliktteorin. Att kontexter med etnisk mångfald genererar lägre tillit är i enlighet med konfliktteorin. Om faktisk social kontakt uppstår under rätt omständigheter får det däremot positiva konsekvenser för den mellanmänniska tilliten vilket pekar på kontaktteorins giltighet (Abascal et al. 2015, s.725; Putnam 2007, s.144, 149-150).

Tidigare forskning har i många fall haft som antagande att områden med hög etnisk mångfald predicerar en högre frekvens av kontakt mellan grupper som enligt kontaktteorin ska leda till högre tillit mellan grupper. Den har däremot inte tagit hänsyn till att frekvensen av positiv social kontakt mellan grupper, som skapar mellanmännisklig tillit, kanske är lägre i dessa områden. Det förstärks också av faktumet att de individer som verkligen har informell social kontakt uppvisar högre tillit (Abascal et al. 2015, s.725; Kumlin et al. 2010, s.66-67; Stolle et al. 2008, s.70-71).

2.3 Lokala Facebookgrupper

Idag finns det andra typer av forum för social kontakt jämfört med förr. Det som intresserat forskning om tillit har tidigare, med inspiration av Robert Putnams idé om socialt kapital, varit medlemskap i föreningar, organisationer eller informell social kontakt mellan individer

och grupper (Beaudoin 2011, s.156-157). Robert Putnams nytänkande bok, ”Bowling alone: Americas declining social capital”, om socialt kapital kom år 2000. Idag finns det fler sätt att möta nya människor, få information om varandra och samhället och det sker oftare via internet. Pippa Norris undersökte 2002 om miljöer på internet kan innebära ”bridging”/”bonding” och konstaterade att vissa tecken på ”bridging” kunde återfinnas såsom umgänge över generationsgränser (Norris 2002, s.9, 11).

Ett av de forum som bildats sedan dess är Facebook där gamla vänskaper bevaras och nya kan skapas. Uppsatsens fokus gäller fenomenet lokala Facebookgrupper som är en ny form av mötesplats. Dessa Facebookgrupper utgörs primärt av individer från det lokala området (Risenfors 2017, 25 februari-3 mars). Det finns väldigt lite forskning och systematisk information om lokala Facebookgrupper, men Nygren och Leckner nämner en lokal Facebookgrupp i Mariefred för att beskriva det nya lokala medielandskapet. Där har Mariefredsbor via Facebookgruppen ”Rädda fågelsången” engagerat sig för att stoppa byggnationen av bostäder i ett skogsområde. I den gruppen diskuterades och spreds kampanjen om den lokala angelägenheten (Nygren et al. 2016, s.329, 334, 344-345). Nygren menar i en intervju för Sveriges Radio att människor är väldigt intresserade av vad som kallas ”hyperlokal journalistik” och vill veta vad som händer i sin närhet, vilket blir än mer aktuellt då lokala nyhetsredaktioner tvingats lägga ned. ”Det mest lokala vi ser just nu är lokala Facebook grupper. Det kan man inte säga är journalistik, men de är ändå viktiga för människor som vill följa med vad som händer i lokalsamhället” säger Gunnar Nygren till Sveriges Radio (Sveriges Radio 2017).

Andra sätt på vilka lokala Facebookgrupper fungerar är att vara forum för grannsamverkan mot kriminalitet. Där tipsar man varandra om någon blivit utsatt för brott eller sett något misstänkt. Exponeringen för brottsnyheter tros leda till lägre tillit (Strömbäck 2015, s.346). Å andra sidan är social kontakt och samarbete korrelerat med högre uppmätta värden av tillit. Facebookgrupperna kan omfatta större områden men också mindre som bara inkluderar grannar på den egna gatan uppges det i Göteborg Direkt (Risenfors, 2017, 25 februari-3 mars). Administratören för en grupp med 5000 medlemmar i Bagarmossen menar skämtsamt att innehållet ”består av en tredjedel försvunna katter, en tredjedel försvunna cyklar och en tredjedel som undrar varför det flyger en polishelikopter över Bagis” (Kihlström, 2018, februari). Carina Tenor har gjort en kartläggning av hyperlokala sajter, i magasinet ”Medievärlden”, och hon menar att lokala Facebookgrupper kan ha olika syften, från medborgarjournalistik till specifikt intressedrivna. Ett utmärkande drag är att

gruppmedlemmarna själva kan dela nyheter, tips, och tankar vilket också är mycket enklare på en Facebookgrupp än i andra sammanhang (Tenor, 2017, juni).

3. Frågeställningar

I uppsatsen undersöks om användningen av lokala Facebookgrupper påverkar den mellanmännsliga tilliten. Empirisk forskning har konstaterat att socialt umgänge är en faktor som kan öka individens tillit och att detta får olika konsekvenser i olika miljöer (Wallman Lundåsen et al. 2013, s.313). Det som har testats har varit formella och informella former av kontakt i områden med hög etnisk mångfald. Både till exempel föreningsmedlemskap och vardagliga samtal med grannen. Av dessa har informell social kontakt visat sig vara den största förklaringen till tillit (Stolle et al. 2008, s.70-71; Kumlin et al. 2010, s.66, 72-74, 76-77; Marschall et al. 2004, s.146). Huruvida lokala Facebookgrupper innebär formell eller informell form av kontakt är svårt att säga. Så även vilken effekt användningen av dessa kan tänkas få på individens tillit. Trots att det är ett forum för grannsamverkan, deltagande och samarbete går det inte att likställas vid att kommunicera med någon ansikte mot ansikte (Risenfors, 2017, 25 februari-3 mars; Kihlström, 2018, februari).

I teorierna kring etnisk mångfald och kopplingen till minskad tillit är det centralt vilken sorts social kontakt en situation medför och om det kan innebära mellangrupskontakt (Schmid et al. 2014, s.666; Kumlin et al. s.66). Om lokala grupper på Facebook kan tänkas vara ett forum som kan underlätta mellangrupskontakt har vi också skäl att tro att de samtidigt kan stärka den mellanmännsliga tilliten. Den underliggande frågeställningen berör om de lokala Facebookgrupperna är av karaktären "bridging" där olika etniska grupper kan mötas eller om Facebookgrupper följer mönstret av "bonding" (Kumlin et al. s.66). Därför är det relevant att först ta reda på vilka som använder sig av dessa Facebookgrupper och om det skiljer sig mellan individer med svenskt och utländskt påbrå.

Det finns även skäl att undersöka om användning av lokala Facebookgrupper är mindre vanligt i områden med högre etnisk mångfald. Constrictteorin menar att exponering för etnisk mångfald i boendeområdet leder till social isolering där man i lägre utsträckning har frekventa kontakter med människor, oavsett grupp. Därmed hävdar constrictteorin att om du bor i ett område med hög etnisk mångfald är det sannolikt att du har färre vänner än de som bor i ett område med låg etnisk mångfald (Putnam 2007, s.144, 149-150). Lokala Facebookgrupper beskrivs som områden som samarbetar, tipsar och delar information för att gynna

lokalområdet (Kihlström, 2018, februari). Om constrictteorin har bäring på fenomenet lokala Facebookgrupper bör därför användningen av de lokala Facebookgrupperna minska i takt med högre exponering för etnisk mångfald i boendområdet. Om föregående inte inträffar finns det grund för att tro att constrictteorin inte omfattar social kontakt av den typ som går att finna i lokala Facebookgrupper.

Det är därför nödvändigt att utreda vilka som använder lokala Facebookgrupper samt hur det skiljer sig mellan olika områden för att kunna analysera vilken roll de spelar för tilliten. Om väldigt få individer med utländsk bakgrund använder sig av dessa Facebookgrupper blir det svårare att undersöka de lokala Facebookgruppernas betydelse för gruppen med utländsk bakgrund. De två frågeställningarna nedan utgår från ovanstående resonemang och är en förutsättning för att sedan kunna utforma tydligare förutsägelser om vad de lokala Facebookgrupperna innebär för individens tillit.

Frågeställning 1: Vilka är det som använder sig av lokala Facebookgrupper i störst utsträckning, de med svensk eller utländsk bakgrund?

Frågeställning 2: Innebär högre etnisk mångfald i närområdet att individer i lägre utsträckning använder sig av lokala Facebookgrupper?

I forskningslitteraturen går det att finna en stor mängd olika resultat gällande etnisk mångfald och tillit. Resultaten varierar mellan länder, val av mått på etnisk mångfald och områdesstorlek (van der Meer et al. 2014, s.459). Vad vi vet sedan tidigare är att individer med utländsk bakgrund, i Sverige, är mindre tillitsfulla. Detta kan delvis bero på att de med utländsk bakgrund av olika orsaker inte har samma utbildningsnivå men också att det kvarstår en kulturell rest i lägre tillit om en individ har ursprung från ett låglitarland (Rothstein 2004, 78-79; Dinesen 2013, s.124). Det tycks också vara så att exponering för etnisk mångfald i närområdet påverkar tilliten negativt för individer med inhemskt ursprung (Dinesen et al. 2015, s.550).

Detta förklarar teorierna kontakt och konflikt med att närheten till andra etniska grupper inte nödvändigtvis innebär positiv kontakt mellan grupperna (Abascal et al. 2015, s.725; Schmid et al. 2014, s.666; Putnam 2007, s.141-144, 149-150). I områden med hög etnisk mångfald kan det snarare vara så att goda möten mellan etniska grupper kan vara färre. Arkhede och Solevid har sedan tidigare använt SOM-data från Göteborg för att besvara dessa frågor. Deras

resultat bekräftade tidigare forskning, alltså att de med utländsk bakgrund har lägre tillit samt att andelen med utländsk bakgrund i boendområdet påverkar tilliten negativt. Tilliten för de med utländsk samt svensk bakgrund påverkades dock i lika stor utsträckning av exponering för etnisk mångfald i närområdet i undersökningen (Arkhide et al. 2017, s.39, 41). I denna uppsats replikeras därför delvis dessa undersökningar i syfte att lägga grunden för vilken roll lokala Facebookgrupper kan spela för tilliten, vilket förklarar nedanstående frågeställningar.

Frågeställning 3: Har personer med utländsk bakgrund lägre mellanmännsliga tillit än de med svensk bakgrund?

Frågeställning 4: Innebär högre etnisk mångfald i närområdet lägre mellanmännslig tillit på individnivå?

Kontakt och konfliktteoriernas vattendelare är om positiv kontakt av typen "bridging", med potential till vänskap, kommer uppstå i vissa miljöer eller inte (Pettigrew 1998, s.76; Kumlin et al. 2010, s.65-67). I de fall det uppstår positiv social kontakt kommer det dock medföra högre tillit till den andra gruppen som i sin tur leder till högre mellanmännslig tillit i allmänhet. Det blir därför viktigt att undersöka om lokala Facebookgrupper är en plattform för positiv social kontakt mellan grupper, som krävs för att generera högre tillit, i enlighet med kontaktteorin (Loxbo 2018, s.186). Om det finns ett samband mellan användande av lokala Facebookgrupper och högre tillit kan vi tro att så är fallet.

Tilliten borde då vara högre för de individer som använder sig av lokala Facebookgrupper än de som inte gör det i samma bostadsområde. De som bor i samma bostadsområde kan tänkas ha liknande erfarenheter av sin omgivning och därför borde de som samarbetar och kommunicerar via lokala Facebookgrupper uppvisa högre tillit. Det kan också vara så att förklaringskraften i lokala Facebookgrupper är omvänd, det vill säga att de som använder dem litar i mindre utsträckning på sina medmänniskor. Om så är fallet tyder det på att den sociala kontakt som förekommer på lokala Facebookgrupper snarare är negativ och destruktiv vilket i förlängningen påverkar tilliten negativt. Med avsikt att ta reda på detta kommer undersökningarna utgå ifrån frågeställningarna som följer:

Frågeställning 5: Har de som använder lokala Facebookgrupper högre tillit på individnivå?

Frågeställning 6: Har de som använder lokala Facebookgrupper högre tillit på individnivå jämfört med de som bor i samma bostadsområde?

När vi undersökt vilka som använder lokala Facebookgrupper och kopplingen till tillit återstår det att utreda vilken konsekvens detta får för det negativa sambandet mellan etnisk mångfald i närområdet och tillit. Forskning har redan visat att det finns faktorer som kan dämpa den effekt etnisk mångfald har på individens tillit, såsom informella sociala kontakter (Stolle et al. 2008, s.70-71). Om lokala Facebookgrupper också kan medföra en sådan effekt är dock oklart men kontaktteorin menar att tilliten hos de individer som använder sig av Facebookgrupper lär vara högre förutsatt att de lokala Facebookgrupperna innebär positiv mellangrupskontakt. Det finns skäl att tro att samarbete, tips och samverkan med de som bor i närområdet, via lokala Facebookgrupper, får större konsekvens för tilliten hos de individer som bor i områden med högre andel utländsk bakgrund. Dels för att tilliten i utgångsläget antas vara lägre bland individerna i dessa områden. Dessutom för att sannolikheten är större att de lokala Facebookgrupperna består av medlemmar med olika etniskt ursprung vilket förebådar mellangrupskontakt ("bridging") (Kumlin et al. 2010, s.66-67).

Om detta inte inträffar finns det anledning att påstå att den sociala kontakten som existerar i dessa Facebookgrupper inte är en social mötesplats med potential till vänskap över etniska gränser. Om det är så förmodas inte heller tilliten påverkas i positiv riktning. Vid händelsen av att ett negativt samband påträffas finns det skäl att tro att lokala Facebookgrupper snarare är miljöer där fördomar och misstro mot andra grupper stimuleras. Ovanstående resonemang ligger till grund för uppsatsens avslutande frågeställning.

Frågeställning 7: På vilket sätt påverkar användningen av lokala Facebookgrupper den negativa effekten etnisk mångfald i närområdet har på tillit?

Genom att besvara dessa frågeställningar kommer vi att få ökad förståelse för användningen av lokala Facebookgrupper och dess potentiella roll för tillit. Om det är så att lokala Facebookgrupper kan utgöra en mötesplats för positiv mellangrupskontakt borde tilliten vara högre hos de individer som använder Facebookgrupperna. Det kan till och med vara så att lokala Facebookgrupper kan vara en faktor som dämpar den negativa effekten av etnisk mångfald på tillit. En indikation på detta är om det går att se att de som bor i områden med hög andel utländsk bakgrund och använder lokala Facebookgrupper har högre tillit än de som bor i samma områden men inte använder Facebookgrupperna.

4. Metod och material

4.1 Tillvägagångssätt

Uppsatsen undersöker användning av lokala Facebookgrupper och dess potentiella roll för att stimulera tillit för människor i områden präglade av etnisk mångfald. För att göra detta kommer individens tillit, den etniska mångfalden på områdesnivå samt användning av lokala Facebookgrupper att jämföras. Uppsatsen tillämpar statistisk metod med regressionsanalys som analysverktyg och använder sig av enkätdata från SOM-undersökningen i Göteborg 2016 för att besvara frågeställningarna. Metoddiskussionen disponeras på följande sätt. Först kommer en diskussion om tillvägagångssätt, därefter presenteras studiens material samt hur variabler operationaliseras. Avslutningsvis presenteras analysmetoden.

I uppsatsen genomförs en tvärsnittsstudie som använder sig av observationsdata. Det innebär att vi endast kommer att studera en ögonblicksbild för att se vilka samband vi ser vid det tillfället vi mäter. Eftersom vi inte har möjlighet att jämföra resultat över tid kan vi inte heller uttala oss om kausalitet, det vill säga vad som orsakar vad. Om vi till exempel skulle notera ett samband mellan användning av lokala Facebookgrupper och mellanmännisklig tillit, kan vi inte bevisa att det också innebär ett orsakssamband. För detta skulle vi behöva data vid flera tidpunkter alternativt genomföra en experimentell studie. Även om kausalitet inte kan styrkas är det fortsatt intressant om vi ser att människor som använder lokala Facebookgrupper har högre tillit. I teoridelen ovan har vi redogjort för att sociala kontakter är en faktor som hör ihop med tillit men samtidigt är det också väl belagt att högre tillit leder till att människor utsätter sig för sociala sammanhang i högre utsträckning. I själva verket kan det visa sig att kausaliteten går åt båda hållen, det vill säga att tillit leder till social kontakt och att social kontakt samtidigt stärker tilliten (Stolle 1998, s.521).

För att genomföra studien behövs dels information om individuella faktorer men också objektiva data kopplat till individens boendeområde. Detta möjliggörs genom att använda oss av SOM-undersökningen i Göteborg 2016 som tillhandahåller enkätdata på individnivå när det gäller tillit och samtidigt registrerar vilka områden de svarande individerna är bosatta i (SOM-institutet 2016). Det motiverar också inom vilken geografisk avgränsning som undersökningarna kommer genomföras, det vill säga Göteborg. SOM-institutet har sedan 1986 genomfört attitydundersökningar på nationell nivå och SOM-undersökningen 2016 med fokus på Göteborg är den första av sitt slag. Enkäterna skickades ut till ett slumpmässigt urval på 7000 personer i åldrarna 16-85, varav 3463 svarade (SOM-institutet 2016).

Svarsfrekvensen var 50% av det ordinarie urvalet, och underrepresenterade grupper i svaren var utländska medborgare men framförallt yngre personer. Om en viss grupp är underrepresenterad i urvalet av svarande minskar förmågan att uttala sig om den faktiska populationen i Göteborg. Trots det faktum att endast hälften svarade, naturliga bortfallet inkluderat, uppges den demografiska representationen vara god (SOM-institutet 2017).

4.2 Mellanmänsklig tillit

Det finns olika sorters tillit men intresset för den här uppsatsen är primärt hur tilliten till människor i allmänhet, alltså “faith in strangers”, påverkas av etnisk mångfald och användningen av lokala Facebookgrupper. Tidigare forskning menar nämligen att tilliten till individer man inte tidigare haft erfarenhet av borde generera mer positiva konsekvenser på samhällsnivå (Stolle 2002, s.398-399). Alternativet, som vissa studier intresserat sig för, är att se hur tillit till människor i det egna boendeområdet påverkas. I “Mellanmänsklig tillit i en segregerad stad” visar författarna att den negativa effekten av exponering för etnisk mångfald förstärks om du mäter tillit till människor i boendeområdet istället för tillit till människor i allmänhet (Arkhede et al. 2017, s.38-39). Denna uppsats intresserar sig främst för tillit till människor i allmänhet, men det kan vara intressant att se om resultaten varierar beroende på vilken typ av tillit vi mäter. Därför kommer vi även att upprepa vissa undersökningar med tilliten till människor i boendeområdet som beroende variabel. Frågor om tillit till människor i det egna boendeområde innebär, enligt tidigare metodforskning, att de svarande avser tillit till personer de känner till i större utsträckning än när de svarar på frågan om tillit till människor i allmänhet (Sturgis & Smith 2010, s.87-90).

Frågorna som finns att tillgå i SOM-undersökningen i Göteborg 2016, genom vilka tillit till människor i allmänhet respektive i det egna boendeområdet mäts, lyder som följer: *“I vilken utsträckning går det att lita på människor i allmänhet?”* och *“I vilken utsträckning anser du att det går att lita på människor i det område där du bor?”* (SOM-institutet 2016).

Svarsalternativen sträcker sig från 0 (“det går inte att lita på människor i allmänhet”) till 10 (“det går att lita på människor i allmänhet”). Tillitsskalan är elvagrådig och de som uppger 7-10 anses vara höglitare och de som uppger 0-3 betraktas som låglitare (Rothstein 2005, s.145-146).

4.3 Lokala Facebookgrupper

Lokala Facebookgrupper är ett nytt och växande fenomen och har ännu inte fått stor uppmärksamhet i forskningen eller blivit en naturlig del som separat fråga i enkätundersökningar. Målet för oss är att fånga in de personer som använder sig av lokala Facebookgrupper. Den fråga i SOM-undersökningen som kommer att användas för att mäta användning av lokala Facebookgrupper lyder som följer: *Hur ofta brukar du ta del av lokala nyheter från följande medier på Facebook (ex. lokala grupper)?* "Dagligen (5)"-"Aldrig (0)" (SOM-institutet 2016). 3166 personer har besvarat frågan och fördelningen av hur ofta individerna uppger att de tar del av lokala nyheter via Facebook presenteras i tabell 1.

Tabell 1: Hur ofta tar individerna i urvalet del av lokala nyheter via Facebook.

	Antal personer	Procent
Dagligen	764	24.13 %
5-6 dagar/v	222	7.01 %
3-4 dagar/v	256	8.09 %
1-2 dagar/v	292	9.22 %
Mer sällan	533	16.84 %
Aldrig	1099	34.71 %

Jag kommer mäta användning av lokala Facebookgrupper genom frågan om lokalt nyhetsintag via Facebook och detta kommer diskuteras lite längre ned i det här avsnittet. De som inte tar del av lokala nyheter via Facebook och därför inte använder lokala Facebookgrupper kodas till värdet 0. De som däremot tar del av lokala nyheter i någon utsträckning genom Facebook och antas använda lokala Facebookgrupper får värdet 1. Anledningen till att jag gjort en binär uppdelning av svarsalternativen är dels för att det finns ett tillräckligt stort antal individer i urvalet som svarat "Aldrig", vilket gör det lättare att statistisk dra slutsatser om denna grupp. Det är också mer intressant att veta att det förekommer användning av lokala Facebookgrupper och inte främst i vilken utsträckning det sker. Man kan tänka sig att aktivitetsgraden på lokala Facebookgrupper kan se olika ut vilket föranleder en variation i vilken utsträckning personer tar del av nytt innehåll i dessa grupper. Det kan även skilja sig från vecka till vecka beroende på vad som händer i närområdet. Därför är det rimligare att påstå att den för uppsatsen relevanta uppdelningen är mellan de som använder sig av lokala Facebookgrupper och de som inte gör det.

De flesta typer av inlägg på de lokala Facebookgrupperna är att betrakta som lokala nyheter. För att få en tydligare uppfattning har Facebookgrupperna studerats med koppling till mitt eget bostadsområde, Toltorpsdalen, som ligger strax utanför Göteborg. Det finns specifika enfrågegrupper som gäller grannsamverkan ("Toltorpsdalen Grannsamverkan"), eller det gemensamma fibernätet ("Fiber Toltorpsdalen") men också grupper av mer allmän karaktär ("Toltorpsdalen").

Den allmänna gruppen ("Toltorpsdalen") innehåller tips om lokala fotbollsklubbens granförsäljning, det meddelas att en katt är försvunnen samt att en brand pågår i ett närliggande skogsområde (www.facebook.com/groups/301800386667285/). I "Toltorpsdalen grannsamverkan" delas erfarenheter om brott i närområdet, tips om avvikande händelser och signalement på misstänkta gärningsmän (www.facebook.com/groups/103699313319651/). "Toltorpsdalen Fiber Grupp" samordnar och diskuterar fibernätet och eventuella problem som uppstått kopplat till de gemensamma fiberledningarna (www.facebook.com/groups/113987388809892/).

Det mesta av innehållet i dessa Facebookgrupper, oavsett gruppkaraktär, är i bred mening att betrakta som lokala nyheter. Frågan i SOM-undersökningen avser lokala nyheter på Facebook och nämner lokala grupper som ett explicit exempel på vilket sätt man kan ta del av lokala nyheter. De som använder sig av lokala Facebookgrupper lär därför svara bekräftande på frågan, det vill säga att de tar del av lokala nyheter via Facebook och i vilken utsträckning.

Personer som tar del av nyheter genom lokala tidningens Facebooksida kommer givetvis också att ingå i gruppen av personer som uppger att de tar del av lokala nyheter via Facebook, vilket är en svaghet. Det hade naturligtvis varit optimalt om SOM-undersökningens fråga enbart syftade på lokala Facebookgrupper, vilket skulle öka tillförlitligheten. Även om gruppen användare av lokala Facebookgrupper "späs ut" med andra typer av nyhetskonsumenter är det troligt att frågan i SOM-undersökningen fångar in användarna av lokala Facebookgrupper, vilket är det viktigaste. Tanken är att om användningen av lokala Facebookgrupper utgör en viktig förklaringsfaktor till tillit kommer det att visa sig i undersökningarna i form av högre tillit oavsett.

4.4 Etnisk mångfald i närområdet

En för uppsatsen central bedömning är hur etnisk mångfald bäst skall mätas och det finns primärt två etablerade sätt. Ett är genom fraktioneringsindex, sannolikheten att två slumpmässigt valda personer inom ett område har skilda etniska tillhörigheter (van der Meer et al. 2014, s.462). Alternativet är att mäta relativ gruppstorlek, det vill säga hur stor andel av en definierad utgrupp som bor i ett område. Arkhede och Solevid använder data från SOM-undersökningen i Göteborg i deras studie om tillit och tillämpar den senare definitionen och vi har valt att göra på samma sätt (2017, s.35). Det innebär att uppsatsen mäter andel utländsk bakgrund för att definiera graden av etnisk mångfald i ett område. Jag är alltså inte intresserad av spridningen av olika etniciteter i ett område utan hur stor andel av populationen i ett område som tillhör utgruppen. Etnisk mångfald som begrepp syftar egentligen på att det ska finnas många olika etniciteter vilket i så fall borde tala för att använda fraktioneringsindex. Å andra sidan är etnisk fraktionering och andel utländsk bakgrund starkt korrelerade med varandra (van der Meer et al. 2014, s.469). Andel utländsk bakgrund som mått på etnisk mångfald motsvarar också bättre vår teoretiska utgångspunkt när det kommer till in- och utgrupper.

Göteborg utgörs av 10 stadsdelar, 30 mellanområden och 96 primärområden (Göteborgs Stad). Den gängse uppfattningen är att området, inom vilken den etniska mångfalden mäts, skall vara så litet som möjligt för att få mer precisa resultat. Graden av etnisk mångfald skiljer sig naturligtvis mellan stadens olika delar men exponering i individens omedelbara närområde förutsäger större inverkan på tilliten (Dinesen et al. 2015, s.551). Den minsta tillgängliga områdesnivån i SOM-undersökningen i Göteborg är mellanområden, vilka därför kommer att användas för att motsvara individers närområden.

Vidare tillhandahåller Göteborgs Stad data på andel utländsk bakgrund uppdelat på mellanområden (Stadsledningskontoret, Göteborgs Stad 2017). I den statistiken används SCB:s definition på utländsk bakgrund, vilken också kommer tillämpas i den här studien. Gruppen utländsk bakgrund innefattar personer som är utrikes födda samt personer som är inrikes födda med två utrikes födda föräldrar (SCB).

4.5 Kontrollvariabler

När man analyserar samband är det viktigt att fundera på alternativa förklaringar så att inte undersökningarna redovisar skensamband. För att resultaten skall bli mer solida adderar vi kontrollvariabler som kan tänkas påverka sambandet mellan tillit och användande av lokala

Facebookgrupper. Kontrollvariablerna som används är kön, ålder och hög utbildning. Det är variabler som använts i tidigare forskning (Arkhede et al. 2017, s.37). Samtidigt har hög utbildning och hög ålder en tydlig samvariation med högre tillit (Rothstein 2005, s.146). I studien kategoriseras kön dikotomt, det vill säga huruvida individen som svarar på enkäten är man eller inte. Hög utbildning, för en individ, definieras som avslutade eller pågående eftergymnasiala studier. Utefter denna uppdelning utformas en dummyvariabel som kodar eftergymnasiala studier till 1 och studier på lägre nivå till 0. Variabeln ålder går från åldrarna 16-85, eftersom enkätundersökningen endast skickats ut till personer i detta åldersspann.

4.6 Analysmetod

I studien används den statistiska metoden regressionsanalys för att besvara uppsatsens frågeställningar. Regressionsanalysens uppgift är att analysera samband och genom jämförelser visa hur stor effekt de oberoende variablerna har på den beroende variabeln. I uppsatsen är ett sådant exempel, hur stor del av individens tillit som förklaras av exponering för etnisk mångfald i närområdet (Esaiasson, Giljam, Oscarsson & Wängnerud 2017, s. 78-79). I exemplet beräknar regressionsanalysen effekten av etnisk mångfald på tillit. Fördelen med att använda regressionsanalys är att statistiska kontroller för skensamband kan utföras genom att lägga till fler oberoende variabler i analysen. I regressionsanalysen kan också interaktionsvariabler adderas som möjliggör för oss att undersöka samspelet mellan variabler (Esaiasson et. al 2017, s. 78-79). I min studie skapas en interaktionsvariabel för att undersöka om hög etnisk mångfald i närområdet har mindre negativ effekt på tillit om man använder sig av lokala Facebookgrupper.

Vidare kommer analyserna genomföras separat för personer med svensk respektive utländsk bakgrund. Det innebär att personer med utländsk bakgrund kommer jämföras med personer med utländsk bakgrund och personer med svensk bakgrund kommer jämföras med andra personer i urvalet med svensk bakgrund. Detta är för att kunna skilja på effekten av att individerna själva har utländsk bakgrund och att området de bor i har hög etnisk mångfald. Det möjliggör också för oss att se om personer med utländsk eller svensk bakgrund uppvisar olika tillitsnivåer vid användning av lokala Facebookgrupper.

5. Resultat och analys

Följande avsnitt söker svar på uppsatsens frågeställningar. Första delen berör vilka som använder sig av lokala Facebookgrupper. Den andra delen redogör för sambandet mellan

etnisk mångfald i närområdet och mellanmänsklig tillit. Den tredje delen presenterar därefter resultat som behandlar hur användningen av lokala Facebookgrupper hänger ihop med mellanmänsklig tillit. I tabellerna presenteras resultaten för utländsk och svensk bakgrund separat men parallellt för att enkelt kunna jämföras.

I tabell 2 presenteras hur stor andel av befolkningen i Göteborg som använder sig av lokala Facebookgrupper för de med svensk respektive utländsk bakgrund. Sambandet är inte statistiskt signifikant och skillnaden mellan grupperna är minimal. Det innebär att de med svensk bakgrund inte använder lokala Facebookgrupper i märkbart större omfattning än personer med utländsk bakgrund och vice versa. Det medför att det kommer bli lättare att dra slutsatser senare i undersökningen om de lokala Facebookgruppernas betydelse för tilliten.

Tabell 2: Medelvärde av användningen av lokala Facebookgrupper.

	Medelvärde
Svensk bakgrund	65,5 %
Utländsk bakgrund	63,9 %

I tabell 3 redovisas resultat med användning av lokala Facebookgrupper som beroendevariabel. I första hand prövas sambandet mellan etnisk mångfald i närområdet och användning av lokala Facebookgrupper. I modell 2 ser vi ett svagt negativt samband för gruppen med svensk bakgrund, det vill säga att de personer som bor i områden med hög andel utländsk bakgrund använder sig i lägre utsträckning av lokala Facebookgrupper. Intressant är att motsvarande samband för personer med utländsk bakgrund, i modell 4, är svagt positivt vilket tyder på att effekten skiljer sig mellan grupperna. Eftersom användningen av de lokala Facebookgrupperna definieras som antingen eller, värde 0 eller 1, kan vi enkelt översätta siffrorna till procent. För personer med svensk bakgrund är användningen av lokala Facebookgrupper lägre med ca 0.07 procentenheter för varje procentenhets högre andel utländsk bakgrund i närområdet. Motsvarande för gruppen med utländsk bakgrund är att användningen ökar med ca 0.12 procentenheter. Effekten är därmed väldigt svag. Viktigt att poängtera är dock att inget av dessa samband är signifikanta.

Tabell 3: Effekt av etnisk mångfald i närområdet på användning av Facebook.

Oberoende variabel	Svensk bakgrund		Utländsk bakgrund	
	Modell 1	Modell 2	Modell 3	Modell 4
Etn. mångfald (närområdet)	-0.000680 (-1.47)	-0.000735 (-1.49)	0.000896 (1.55)	0.00118 (1.91)
Man (dummy)		-0.0722** (-3.15)		-0.0130 (-0.38)
Hög utbildning (dummy)		0.0128 (0.63)		-0.00767 (-0.17)
Ålder		-0.00916*** (-21.29)		-0.00878*** (-6.15)
Konstant	0.672*** (47.36)	1.127*** (31.09)	0.603*** (17.81)	1.019*** (10.36)
N	2403	2391	535	529
R ²	0.000	0.124	0.006	0.101

***= p<0,001 **= p<0,01 *= p<0,05

Utifrån resultaten har vi anledning att ifrågasätta constrictteorin eftersom användningen av lokala Facebookgrupper inte påverkas av andelen etnisk mångfald i närområdet. Det kan förstås bero på att constrictteorin inte har relevans för den typen av social kontakt lokala Facebookgrupper utgör. Constrictteorin hävdar att exponering för etnisk mångfald leder till att folk drar sig in i sitt skal som sköldpaddor med social isolering som följd för alla grupper. Vi kan istället konstatera att etnisk mångfald i närområdet inte gör att vi agerar som sköldpaddor, åtminstone när det kommer till användning av lokala Facebookgrupper.

Att ett samband är signifikant betyder att sannolikheten är låg att resultatet uppkommit av en slump. Ett signifikant samband som gäller för båda grupperna är däremot det mellan högre ålder och lägre användning av lokala Facebookgrupper. Användningen minskar i snitt med ca 0.9 procentenheter för varje år äldre en individ är. Det innebär att de personer som är 50 år använder lokala Facebookgrupper i lägre utsträckning med ca 9 procentenheter jämfört med de personer som är 40 år. Utifrån vad vi vet om internetvanor för äldre är resultat väntat.

Tabell 4: Mellanmänsklig tillit bland de med svensk/utländsk bakgrund

	Medelvärde (0-10)
Svensk bakgrund	6.816
Utländsk bakgrund	5.701

I tabell 4 presenteras översiktligt den mellanmänskliga tilliten för personer i Göteborg med utländsk respektive svensk bakgrund. Skalan på tillit går från 0-10. Sambandet är signifikant och personer med utländsk bakgrund har ca 1.1 skalsteg lägre mellanmänsklig tillit än gruppen med svensk bakgrund. Att personer med utländsk bakgrund har lägre tillit än de med svensk bakgrund bekräftar vad vi vet sedan tidigare.

Tabell 5 visar resultat på hur den mellanmänskliga tilliten påverkas av etnisk mångfald i närområdet. I den första modellen för varje grupp presenteras koefficienterna som beskriver effekten på tillit av etnisk mångfald i närområdet. Efterföljande modell kompletteras med kontrollvariablerna hög utbildning, kön (man) och ålder för att undersöka om det uppvisade sambandet eventuellt är ett skensamband.

I modell 1 samt modell 3 ser vi ett signifikant negativt samband mellan etnisk mångfald i närområdet och tillit för både de med svensk respektive utländsk bakgrund. Det betyder att högre utländsk bakgrund i närområdet innebär lägre mellanmänsklig tillit på individnivå. Efter att kontrollvariablerna lagts till i modell 2 och modell 4 försvagas effekten något men större delen av effekten kvarstår. För varje procentenhets högre andel utländsk bakgrund i närområdet minskar tilliten med ca 0.018 skalsteg för personer med svensk bakgrund. Tilliten minskar motsvarande ca 0.011 skalsteg för personer med utländsk bakgrund. Det indikerar också att effekten av exponering för etnisk mångfald skiljer sig mellan grupperna.

Vi överför siffrorna till ett verkligt exempel. I Torslanda har 10.4% av de boende utländsk bakgrund och i Östra biskopsgården är andelen 79.3%. Om vi ponerar att alla andra faktorer är lika förutsäger vi att personer med svensk bakgrund kommer ha ca 1.3 skalsteg högre mellanmänsklig tillit i Torslanda jämfört med Östra Biskopsgården. För människor med utländsk bakgrund är motsvarande skillnad ca 0.7 skalsteg på den elvagrada tillitsskalan. Att personer med utländsk bakgrund har lägre tillit jämfört med personer med svensk bakgrund samt att tilliten minskar i takt med att etnisk mångfald i närområdet ökar är i enlighet med och bekräftar tidigare forskning (Arkhed et al. 2017, s.39, 41).

Tabell 5: Effekt av etnisk mångfald i närområdet på mellanmänsklig tillit på individnivå.

Oberoende variabel	Svensk bakgrund		Utländsk bakgrund	
	Modell 1	Modell 2	Modell 3	Modell 4
Etn. mångfald (närområdet)	-0.0216*** (-6.08)	-0.0184*** (-5.87)	-0.0126*** (-3.77)	-0.0106** (-3.07)
Man (dummy)		-0.0767 (-1.29)		-0.0157 (-0.09)
Hög utbildning (dummy)		0.864*** (10.83)		0.841*** (3.90)
Ålder		0.0161*** (7.45)		-0.00521 (-1.07)
Konstant	7.368*** (64.43)	5.950*** (33.43)	6.248*** (37.00)	5.962*** (14.93)
N	2526	2510	614	595
R ²	0.025	0.074	0.015	0.052

***= p<0,001 **= p<0,01 *= p<0,05

Förutom detta går det i tabellen att utläsa att sambandet mellan ålder och mellanmänsklig tillit är positivt och signifikant för gruppen med svensk bakgrund. Givet vad vi vet sedan tidigare förväntas högre ålder hänga ihop med högre tillit, vilket också gäller för gruppen med svensk bakgrund. Däremot är sambandet mellan ålder och tillit inte signifikant för personer med utländsk bakgrund och uppvisar tvärtom en svag korrelation med lägre tillit. Det kan förklaras av att första generationens invandrare har lägre tillit än andra generationen (Hooghe & Dinesen 2010, s.716). Alltså, högre ålder är positivt korrelerat med högre tillit men sambandet försvinner och blir snarare negativt för personer med utländsk bakgrund. Detta beror på att den äldre kategorin i gruppen med utländsk bakgrund också innefattar fler av första generationens invandrare som generellt har lägre tillit.

Tabell 6: Effekten av lokala Facebookgrupper på mellanmänsklig tillit på individnivå.

Oberoende variabel	Svensk bakgrund					Utländsk bakgrund				
	Modell 1	Modell 2	Modell 3	Modell 4	Modell 5	Modell 6	Modell 7	Modell 8	Modell 9	Modell 10
Lokala Facebookgrupper	-0.484 (-0.53)	0.135 (1.29)	0.140 (1.50)	-0.0302 (-0.15)	0.170 (0.84)	0.443* (2.03)	0.434 (1.60)	0.471* (2.03)	-0.426 (-1.06)	-0.470 (-1.18)
Etnisk mångfald (I närområdet)		-0.0186*** (-5.75)		-0.0218*** (-3.99)	-0.0178** (-3.59)		-0.0108** (-3.08)		-0.0277*** (-4.34)	-0.0266*** (-4.33)
Interaktion: Fb*Et.mångfald				-0.00118 (-0.15)	-0.00137 (-0.18)				0.0222* (2.70)	0.0227** (3.01)
Man (dummy)		-0.123 (-1.86)	-0.117 (-1.40)		-0.123 (-1.86)		0.0517 (0.25)	0.0922 (0.43)		0.0571 (0.28)
Hög utbildning (dummy)		0.845*** (10.10)	0.821*** (8.72)		0.846*** (10.11)		0.885** (3.60)	0.942*** (4.16)		0.858** (3.37)
Ålder		0.0179*** (7.96)	0.0179*** (7.07)		0.0179*** (7.88)		0.000952 (0.15)	0.00273 (0.41)		0.00169 (0.26)
Konstant	6.864*** (93.50)	5.835*** (31.57)	5.656*** (12.45)	7.424*** (51.50)	5.814*** (30.14)	5.536*** (31.68)	5.401*** (9.94)	5.751*** (5.10)	6.639*** (2.70)	5.994*** (9.54)
Område (dummies)	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej
N	2375	2362	2362	2374	2362	538	523	523	538	523
R ²	0.000	0.078	0.092	0.027	0.078	0.008	0.057	0.098	0.033	0.068

***= p<0,001 **= p<0,01 *= p<0,05

I tabell 6 presenteras resultat från regressionsanalyser med mellanmänsklig tillit som beroende variabel. Först testas sambandet mellan användning av lokala Facebookgrupper och tillit. Resultaten visar inget signifikant samband eller tydlig effekt för personer med svensk bakgrund, efter kontroll. Däremot är sambandet mellan användning av lokala Facebookgrupper och tillit signifikant för de med utländsk bakgrund. Personer med utländsk bakgrund som använder sig av Facebookgrupperna uppvisar ca 0.44 skalsteg högre tillit än personer som inte gör det. Signifikansen försvinner dock, även om effekten kvarstår, efter kontroll för andra faktorer i modell 7. Det innebär att vi inte kan bortse från sannolikheten att det uppvisade resultatet kan bero på slump. Utifrån detta kan vi därför inte hävda att lokala Facebookgrupper tydligt utgör en positiv social kontakt som genererar högre mellanmänsklig tillit.

I modell 3 och modell 8 introduceras så kallade dummies som kontrollerar för vilket område folk bor i. Koefficienterna för respektive områden presenteras inte i tabellen av utrymmesskäl. Istället för att jämföra individer ur hela urvalet väljer vi att enbart jämföra individer som bor i samma område. Det betyder att vi analyserar individer som använder sig av lokala Facebookgrupper och bor i t.ex. Norra Angered med individer som inte använder sig av Facebookgrupperna men som bor i samma område. Syftet med detta är att ta reda på om personer som använder lokala Facebookgrupper är mer tillitsfulla än de som inte gör det i boendområdet. I modell 3 kan vi inte se ett signifikant samband för personer med svensk bakgrund. Å andra sidan, för gruppen med utländsk bakgrund, kan vi i modell 8 utläsa att de som använder lokala Facebookgrupper litar i större grad än de individer som inte använder sig av Facebookgrupperna i området. Effekten av lokala Facebookgrupper är för dem ca 0.47 skalsteg på tillitsskalan (0-10). För gruppen med utländsk bakgrund gäller därför följande. De som använder sig av lokala Facebookgrupper litar nästan ett halvt skalsteg mer än de som bor i samma område och inte använder sig av Facebookgrupperna. Detta tyder på att användning av lokala Facebookgrupper har olika betydelse för personer med utländsk respektive svensk bakgrund. Alternativt attraherar lokala Facebookgrupper fler tillitsfulla personer bland de som har utländsk bakgrund.

Tidigare studier har resonerat kring att social kontakt är mer betydelsefullt för personer med utländsk bakgrund eftersom sannolikheten är större att kontakten är av typen "bridging" för en person med utländsk bakgrund som är i minoritet än en person med svensk bakgrund som är i majoritet (Kumlin et al. 2010, s.66-67). Detta kan mycket väl också vara en förklaring till att resultatet skiljer sig mellan grupperna i denna undersökning. De borde främst gälla

personer med utländsk bakgrund som bor i områden med låg andel utländsk bakgrund, eftersom sannolikheten till mellangruppskontakt då är högre. Användningen av lokala Facebookgrupper borde enligt samma logik inte leda till mellangruppskontakt i lika hög utsträckning för personer som bor i områden med hög andel utländsk bakgrund och själva har utländsk bakgrund. Ändå uppvisar de personer med utländsk bakgrund som använder Facebookgrupperna högre tillit än sina grannar. Anledningen till att sambandet bara är signifikant för personer med utländsk bakgrund kan då förklaras med att det kanske trots allt är viktigare för de som tillhör en minoritetsgrupp i samhället att ha kontakt med andra människor än för personer som redan tillhör den accepterade majoritetsgruppen. Lokala Facebookgrupper kan både vara ett forum som drar till sig dessa personer samt underlätta social kontakt även om det inte alltid innebär mellangruppskontakt.

Avslutningsvis prövas om användning av lokala Facebookgrupper kan få större betydelse för tilliten hos de individer som bor i områden med högre andel etnisk mångfald. För att göra detta introduceras en interaktionsvariabel vars syfte är att se om effekten av etnisk mångfald i närområdet påverkas av om man använder sig av lokala Facebookgrupper. För gruppen med svensk bakgrund ser vi inte en stark effekt av interaktionsvariabeln och sambandet är inte heller signifikant. Det betyder att personer med svensk bakgrund som bor i områden med hög andel utländsk bakgrund inte har högre tillit beroende på om de använder lokala Facebookgrupper eller inte.

Däremot kan vi notera att det finns ett signifikant och positivt samband för interaktionsvariabeln när det gäller gruppen med utländsk bakgrund, i modell 9. Efter kontroll kvarstår sambandet och styrkan på effekten, vilket kan ses i modell 10. Det betyder att de med utländsk bakgrund som använder sig av lokala Facebookgrupper kommer att påverkas i mindre utsträckning negativt av etnisk mångfald i närområdet.

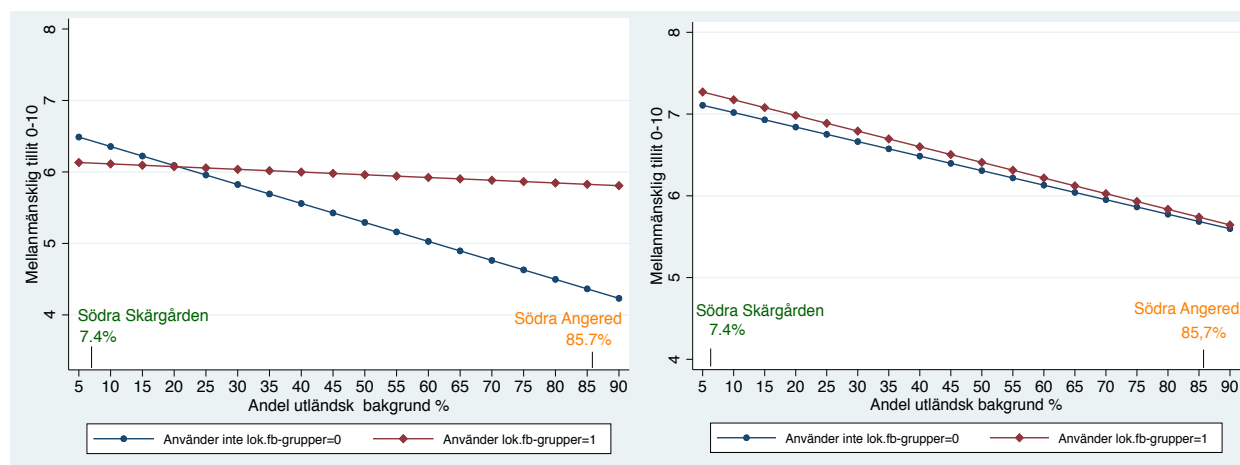
I modell 10 går det att utläsa att interaktionseffekten på tillit av att använda lokala Facebookgrupper är 0.0227. Å andra sidan är den negativa effekten av exponering för etnisk mångfald i närområdet lite större och motsvarar -0.0266 skalsteg. Adderar du den positiva effekten av att använda Facebookgrupperna med den negativa effekten av etnisk mångfald i närområdet får du -0.0039. För personer med utländsk bakgrund som inte använder lokala Facebookgrupper är effekten av etnisk mångfald på tillit därför -0.0226 skalsteg. För personer som däremot använder lokala Facebookgrupper är effekten av etnisk mångfald i närområdet per procentenhet endast -0.0039 skalsteg på tillitsskalan (0-10).

Predicerade värden för interaktionseffekten illustreras i graferna nedan. Det område med lägst respektive högst andel utländsk bakgrund i Göteborg har också markerats för att skapa en uppfattning om den verkliga variationen i andel utländsk bakgrund som finns mellan områdena.

Graf 1a/b: Predicerade värden för personer med utländsk bakgrund(1a) respektive svensk bakgrund(1b).

1a) Utländsk bakgrund

1b) Svensk bakgrund

I takt med att andelen utländsk bakgrund i närområdet ökar så minskar också tilliten på individnivå. Graf 1a visar däremot att för gruppen med utländsk bakgrund får etnisk mångfald i närområdet olika effekt beroende på om man använder sig av lokala Facebookgrupper eller inte. För att exemplifiera det som redogjorts för kan vi använda oss av Södra Angered med 85.7% andel utländsk bakgrund. Givet att alla andra faktorer är lika förutsäger modellen följande. De personer med utländsk bakgrund som bor i Södra Angered och använder sig av lokala Facebookgrupper prediceras lita på varandra ca 1.6 skalsteg mer än de som inte använder sig av Facebookgrupperna. Parallellt kan vi notera i graf 1b att personer med svensk bakgrund som använder lokala Facebookgrupper inte har högre tillit än de som inte använder Facebookgrupperna, oavsett andelen etnisk mångfald i närområdet. Återigen kan vi se att det skiljer sig mellan grupperna. Användningen av lokala Facebookgrupper förutsäger högre tillit enbart hos gruppen med utländsk bakgrund, vilket tyder på att lokala Facebookgrupper kan betyda mer för dem i form av social kontakt, att stävja fördomar och minska misstro.

Tabell 7: Effekten av lokala Facebookgrupper på tillit till människor i boendeområdet på individnivå.

Oberoende variabel	Svensk bakgrund	Utländsk bakgrund
	Modell 1	Modell 2
Lokala Facebookgrupper	0.0931 (0.51)	-0.492 (-1.01)
Etnisk mångfald (I närområdet)	-0.0391*** (-8.42)	-0.0489*** (-4.57)
Interaktion: Fb*Et.mångfald	-0.000880 (-0.11)	0.0210 (1.79)
Man (dummy)	-0.0645 (-1.09)	0.175 (1.06)
Hög utbildning (dummy)	0.602*** (7.38)	0.732** (2.84)
Ålder	0.0187*** (7.38)	0.0170** (2.82)
Konstant	7.046*** (34.09)	6.592*** (10.77)
Område (dummies)	Nej	Nej
N	2355	522
R ²	0.133	0.158

***= p<0,001 **= p<0,01 *= p<0,05

Slutligen presenteras en sista analys med tillit till människor i boendeområdet som beroende variabel, i tabell 7. Tidigare har vi undersökt hur tillit till människor i allmänhet skiljer sig för personer som använder lokala Facebookgrupper. Tillit till människor i boendeområdet är en tillit som är mer byggd på information baserat på erfarenheter av personer i ditt närområde än människor i allmänhet. Ovan replikeras modell 5 och modell 10 ur tabell 6. Anledningen till att också testa tillit till människor i boendeområdet är för att se om samma mönster uppstår för olika typer av tillit. I modell 1 och modell 2 kan vi se att sambandet för etnisk mångfald i närområdet är signifikant för båda grupperna. Vi kan också notera att den negativa effekten av etnisk mångfald i närområdet är starkare för tilliten till människor i boendeområdet än den

allmänna mellanmännsliga tilliten (jmf tabell 6), vilket tidigare studier också visat (Arkhed & Solevid 2017, s.38)

Vidare ser vi att sambandet mellan interaktionsvariabeln och tillit till människor i boendeområdet inte är signifikant och effekten är inte särskilt stark för personer med svensk bakgrund. Resultatet i modell 2 för interaktionsvariabeln visar dock att personer med utländsk bakgrund som använder lokala Facebookgrupper har högre tillit till människor i boendeområdet jämfört med de som inte använder lokala Facebookgrupper vid högre andel utländsk bakgrund i närområdet. Interaktionseffekten halverar den negativa effekten av högre etnisk mångfald i närområdet på tillit till människor i boendeområdet. Sambandet är däremot inte signifikant, vilket skiljer sig från undersökningen med mellanmännslig tillit som beroende variabel, då sambandet var både aningen starkare och statistiskt signifikant (jmf tabell 6).

Sammanfattningsvis kan vi säga att tilliten till människor i boendeområdet jämfört med tilliten till människor i allmänhet verkar fungera olika eftersom resultaten skiljer sig på några punkter. Den negativa effekten av etnisk mångfald i närområdet blir starkare om du undersöker tilliten till människor i boendeområdet för båda grupperna (jmf tabell 6). Även om det går att finna en betydande positiv interaktionseffekt för de som använder lokala Facebookgrupper så är den svagare för tilliten till människor i boendeområdet jämfört med tillit till människor i allmänhet (jmf tabell 6). Samtidigt försvinner signifikansen för interaktionsvariabeln om du undersöker tillit till människor i boendeområdet, vilket innebär att vi inte kan vara säkra på att resultatet inte är orsakat av slump (jmf tabell 6). Sammantaget tyder det på att användningen av lokala Facebookgrupper har mindre betydelse för tilliten till människor i ditt boendeområde och större betydelse för tilliten till människor i allmänhet.

5.1 Sammanfattning av resultat och analys

För att sammanfatta har det redogjorts för resultat som pekar på att det inte finns någon skillnad i vilken utsträckning personer med svensk eller utländsk bakgrund använder sig av lokala Facebookgrupper. Inte heller andelen etnisk mångfald i närområdet tycks spela någon roll när det kommer till i vilken utsträckning Facebookgrupperna används. Vidare har vi kunnat konstatera, i linje med tidigare forskning, att den mellanmännsliga tilliten minskar som konsekvens av andelen etnisk mångfald i närområdet. Sambandet gäller både för de med svensk respektive utländsk bakgrund.

För personer med utländsk bakgrund har de som använder lokala Facebookgrupper högre tillit än de som bor i samma område och inte använder sig av Facebookgrupperna. Personer med svensk bakgrund som använder sig av lokala Facebookgrupper uppvisar dock inte någon märkbar skillnad i tillit. Vi har tidigare redovisat att den etniska mångfalden har en negativ inverkan på tillit. Uppsatsens resultat pekar däremot på att exponering för etnisk mångfald inte påverkar alla lika negativt. Personer med utländsk bakgrund som använder sig av lokala Facebookgrupper påverkas inte i samma grad negativt av etnisk mångfald i närområdet jämfört med de personer som inte använder sig av Facebookgrupperna.

Vidare har vi även kunnat konstatera att undersökningens resultaten skiljer sig beroende på vilken sorts tillit du mäter, tillit till människor i allmänhet eller i boendeområdet. Om du mäter tillit till människor i boendeområdet blir den negativa effekten av etnisk mångfald i närområdet på tillit starkare. Samtidigt blir den positiva effekten på tillit av att använda lokala Facebookgrupper i områden med hög andel utländsk bakgrund lite svagare och sambandet är inte längre signifikant.

6. Slutsatser

Uppsatsens huvudsakliga syfte är att undersöka om exponering för etnisk mångfald får mindre negativ inverkan på mellanmänsklig tillit för de som använder lokala Facebookgrupper. Idén bakom undersökningen är att användning av lokala Facebookgrupper kan medföra positiv social kontakt mellan individer och etniska grupper vilket borde generera mellanmänsklig tillit. Den mest intressanta upptäckten är att personer med utländsk bakgrund som använder lokala Facebookgrupper är betydligt mindre negativt påverkade av etnisk mångfald i närområdet än de personer med utländsk bakgrund som inte använder Facebookgrupperna.

Studien konstaterar att personer med svensk bakgrund som använder lokala facebookgrupper inte uppvisar högre mellanmänsklig tillit. Effekten av att använda lokala Facebookgrupper blir inte heller större av mer etnisk mångfald i boendeområdet. Tidigare studier har visat att social kontakt betyder mer för personer med inhemsk bakgrund i områden med hög etnisk mångfald eftersom detta anses motverka fördomar och bygger tillit mellan grupper. Samma mönster gäller tydligen inte vid användning av lokala Facebookgrupper för personer med svensk bakgrund. Det kan möjligen bero på att den sociala kontakten i lokala Facebookgrupper inte innebär positiv mellangrupskontakt utan istället följer etniska mönster,

trots att individerna bor i områden med hög etnisk mångfald. En alternativ förklaring är att den sociala kontakten i lokala Facebookgrupper inte är av tillräckligt hög kvalitet. Det vill säga, att den sortens kontakt inte går att jämföra med ett möte ansikte mot ansikte med potential till vänskap.

Vad som förvånar är att effekten av att använda lokala Facebookgrupper skiljer sig för gruppen med utländsk bakgrund. Uppsatsens mest intressanta upptäckt är att den negativa effekten av etnisk mångfald i närområdet på mellanmänsklig tillit är betydligt lägre för personer med utländsk bakgrund som använder lokala Facebookgrupper. Om kontaktteorin ska vara användbar för att förstå fenomenet lokala Facebookgrupper borde sambandet också gälla för personer med svensk bakgrund. Detta eftersom mellangruppskontakt som predicerar högre tillit borde gälla lika för båda grupperna. Att skillnaden i tillit beroende på användning av lokala Facebookgrupper är som störst i områden med hög etnisk mångfald är en indikation på att det inte är mellangruppskontakt som åstadkommit högre tillit. Ett närområde med hög etnisk mångfald borde främst innebära kontakt med den egna gruppen för en person med utländsk bakgrund. Skillnaderna i resultaten mellan grupperna är därför svåra att förklara utifrån kontakt och konfliktteorierna, vilket möjligen visar på teoriernas begränsning till att förklara tillit gällande kontaktsituationer på Facebook. Detta motiverar ytterligare studier. Knäckfrågan här är också vad som är kausala förhållanden och inte, samt vilka mekanismer som verkligen orsakar sambanden, vilket det finns anledning att klarlägga ytterligare.

Ovanstående resonemang bygger dock på förståelsen av etniska grupper i antingen in- eller utgrupp, svensk eller utländsk bakgrund. Det kan vara så att när personer med svensk bakgrund tolkar sin omgivning är den viktiga distinktionen huruvida personer har svensk eller utländsk bakgrund, vilket ligger till grund för fördomar och misstro. Den relevanta uppdelningen för personer med utländsk bakgrund är möjligen flera grupper med olika etniska ursprung. En person med utländsk bakgrund som bor i ett område med hög etnisk mångfald kanske inte upplever sig tillhöra en homogen utgrupp utan snarare en av flera utgrupper varför den sociala kontakten på lokala Facebookgrupper trots allt skall förstås som mellangruppskontakt, vilket möjligen förklarar varför de också har högre tillit. Olika förståelser av sin egen och andras identitet förutsäger på så vis olika utfall. För att utreda detta närmre behövs data som delar upp de svarande utifrån olika etniska tillhörigheter.

Constrictteorin hävdar att exponering för etnisk mångfald i närområdet leder till mindre social kontakt mellan individer. Uppsatsen visar däremot att användningen av lokala Facebookgrupper inte minskar i takt med högre etnisk mångfald i närområdet. Därför finns det anledning att undra om constrictteorin omfattar användning av lokala Facebookgrupper och den typen av social kontakt som går att finna i dessa Facebookgrupper. Studien bekräftar fortsättningsvis tidigare forskning som hävdar att exponering för etnisk mångfald i närområdet innebär lägre mellanmännisklig tillit på individnivå. Kontakt och konfliktteorins förutsägelser om vad som händer när individer exponeras för etnisk mångfald är utifrån detta fortsatt giltiga.

Det finns svagheter i uppsatsens metod. De rör främst hur användningen av lokala Facebookgrupper mäts. Frågan som används i SOM-undersökningen fångar in fler individer än just de som använder lokala Facebookgrupper, vilket medför att resultaten inte är lika exakta som om vi hade kunnat skilja ut endast de som använder lokala Facebookgrupper. I en framtida studie skulle det vara önskvärt med ett tillvägagångssätt som lyckas att med precision sortera bort alla individer som inte använder Facebookgrupperna så att variabeln med säkerhet inte utgörs av individer med egenskaper som felaktigt kan påverka utfallet. Det är även viktigt att nämna att resultaten skiljer sig om tillit mäts till människor i boendområdet jämfört med tillit till människor i allmänhet vilket betonar vikten av att skilja på olika typer av tillit.

Vidare är kunskapen om fenomenet lokala Facebookgrupper en brist för studien. Vi vet lite om själva aktiviteten på Facebookgrupperna, hur den kan skilja sig från grupp till grupp och hur vi kan förstå företeelsen. Framtida studier har skäl att undersöka närmare vad som verkligen sker i lokala Facebookgrupper och hur man ska förstå interaktionen som äger rum i dessa Facebookgrupper. Är aktiviteten i lokala Facebookgrupper att jämföra med traditionell social kontakt, samverkan, föreningsliv eller fungerar företeelsen på ett eget sätt. Uppsatsen presterar inga entydiga indikationer gällande karaktären på lokala Facebookgrupper med hänsyn till tillitsskillnaderna mellan de som använder Facebookgrupperna och inte.

Med sina begränsningar har uppsatsen ändå tillfört kunskap när det gäller förståelsen av faktorer som förklarar förekomsten av mellanmännisklig tillit. Det mest framträdande bidraget avser fenomenet lokala Facebookgrupper och hur vi kan passa in denna företeelse i relation till tidigare tillitsforskning och vad som förutsäger mellanmännisklig tillit. Även om kausalitet

inte kan fastställas indikerar uppsatsens resultat att användning av lokala Facebookgrupper är mer betydelsefullt, när det gäller mellanmänsklig tillit, för personer med utländsk bakgrund som bor i områden med hög etnisk mångfald. Kanske kan det vara så att personer med utländsk bakgrund, som tillhör minoritetsgruppen, har större nytta av att vara socialt aktiva via exempelvis lokala Facebookgrupper.

Referenser

- Abascal, M., & Baldassarri, D. (2015, November). Love Thy Neighbor? *American Journal of Sociology*, 121(3), pp. 722-782.
- Arkhedde, S., & Solevid, M. (2017). Mellanmänsklig tillit i en segregerad stad. In U. Andersson, & A. Bergström, *En brokig gemenskap* (pp. 29-47). Göteborg: SOM-institutet.
- Beaudoin, C. E. (2011, Januari 13). News Effects on Bonding and Bridging Social Capital *Communication Research*, 38(2), pp. 155–178.
- Dinesen, P. T. (2013). Where You Come From or Where You Live? Examining the Cultural and Institutional Explanation of Generalized Trust Using Migration as a Natural Experiment. *European Sociological Review*, 29(1), pp. 114–128.
- Dinesen, P. T., & Sønderskov, K. M. (2015). Ethnic Diversity and Social Trust: Evidence from the Micro-Context . *American Sociological Review*, pp. 550-573.
- Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Towns, A., & Wängnerud, L. (2017). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Wolters Kluwer.
- Göteborgs Stad. (2018). *Områdesindelningar*. Retrieved from https://goteborg.se/wps/portal/enhets sida/statistik-och-analys/geografi/omradesindelningar!/ut/p/z1/04_Sj9CPykssy0xPLMnMz0vMAfljo8ziTYzcDQy9TAy9_T3MDQwCvYMtXXzcXQ08Q8z0w8EKAgxdHA1NgAoMPAzdDBwDXc38g1xNDAX8TPWjiNFvgAlcDZyCjJyMDQzc_Y2I049HQRSG8cgW6Rfkho aGOio
- Holmberg, S., & Rothstein, B. (2016). Mellanmänsklig tillit bygger goda samhällen. In J. Ohlsson, H. Oscarsson, & M. Solevid, *Ekvilibrium* (pp. 79-89). Göteborgs universitet: SOM-institutet.
- Hooghe, M., & Dinesen, P. T. (2010). When in Rome, Do as the Romans Do: The Acculturation of Generalized Trust among Immigrants in Western Europe. *The International Migration Review*, pp. 697-727.
- Kihlström, L. (2018, Februari 6). *Medievärlden*. Retrieved from 2018-11-30: <https://www.medievarlden.se/2018/02/facebook-kallar-grupper-till-stormote/>
- Kumlin, S., & Rothstein, B. (2010, Oktober). Questioning the New Liberal Dilemma. *Comparative Politics*, pp. 63-80.
- Leonard, M. (2004, December). Bonding and Bridging Social Capital: Reflections from Belfast. *Sociology*, 38(5), pp. 927–944.

- Loxbo, K. (2018, Maj). Ethnic diversity, out-group contacts and social trust in a high-trust society. *Acta Sociologica*, 61, pp. 182-201.
- Marschall, M. J., & Stolle, D. (2004, Juni). RACE AND THE CITY: Neighborhood Context and the Development of Generalized Trust. *Political Behavior*, 26(2), pp. 125-153.
- McPherson, M., Smith-Lovin, L., & Cook, J. M. (2001). BIRDS OF A FEATHER: Homophily in Social Networks. *Annual Review of Sociology*, 27, pp. 415-444.
- Norris, P. (2002, Summer). The Bridging and Bonding Role of Online Communities. *The International Journal of Press/Politics*, 7(3), pp. 3-13.
- Nygren, G., & Leckner, S. (2016). Facebook och hyperlokalt i de lokala mediernas ekosystem. In J. Ohlsson, M. Solevid, & H. Oscarsson, *Ekvilibrium* (pp. 329-348). Göteborg: SOM-institutet.
- Pettigrew, T. F. (1998). INTERGROUP CONTACT THEORY. *Annual review of psychology*, 49, pp. 65-85.
- Putnam, R. D. (2007). E Pluribus Unum: Diversity and Community in the Twenty-first Century. *Scandinavian Political Studies*, 30(2), pp. 137-174.
- Risenfors, K. (2017, 25 februari–3 mars). Grannar som gör skillnad. *GöteborgDirekt*, s.12.
- Rothstein, B. (2003). *Sociala fällor och tillitens problem*. Stockholm: SNS förlag.
- Rothstein, B. (2004). Förtroende i det multikulturella samhället. In S. Holmberg, & L. Weibull, *Ju mer vi är tillsammans* (pp. 75-92). Göteborgs universitet: SOM-institutet.
- Rothstein, B. (2005). Vilka är det som litar på sina medmänniskor? In S. Holmberg, & L. Weibull, *Lyckan kommer, lyckan går* (pp. 145-150). Göteborgs universitet: SOM-institutet.
- SCB. (2018). *Definition för svensk respektive utländsk bakgrund*. Retrieved from <https://www.scb.se/vara-tjanster/regionala-statistikprodukter/fardiga-tabellpaket/definitioner-for-fardiga-tabellpaket/>
- Schmid, K., Ramiah, A., & Hewstone, M. (2014, Januari 16). Neighborhood Ethnic Diversity and Trust. *Psychological Science*, 25(3), pp. 665-674.
- SOM-institutet. (2017). *SOM-undersökningen i Göteborg 2016*. Göteborgs universitet: SOM-rapport nr 2017:31.
- SOM-institutet. (2018). *SOM-undersökningarna 2017 – En metodöversikt*. Göteborgs universitet: SOM-rapport nr 2018:31.
- Stadsledningskontoret Göteborgs Stad. (2017). *Göteborgsbladet 2017*.
- Stolle, D. (1998, September). Bowling Together, Bowling Alone: The Development of Generalized Trust in Voluntary Associations. *Political Psychology*, 19(3), pp. 497-525.

- Stolle, D. (2002). Trusting Strangers – The Concept of Generalized Trust in Perspective. *Österreichischen für Politikwissenschaft* , pp. 397-412.
- Stolle, D., Soroka, S., & Johnston, R. (2008). When Does Diversity Erode Trust? *POLITICAL STUDIES*, pp. 57-75.
- Strömbäck, J. (2015). *Framtidens medielandskap, demokratin och den sociala sammanhållningen*. Stockholm: Digitaliseringskommissionen: SOU 2015:65.
- Sturgis, P., & Smith, P. (2010). ASSESSING THE VALIDITY OF GENERALIZED TRUST QUESTIONS: WHAT KIND OF TRUST ARE WE MEASURING? *International Journal of Public Opinion Research*, 22(1), pp. 74-92.
- Sveriges Radio. (2017, Oktober 30). Retrieved from 2018-11-29:
<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=478&artikel=6790231>
- Tenor, C. (2017-06-08). Hyperlokala sajter – fem typer att hålla koll på. *Medievärlden*, 1-7.
- Wallman Lundåsen, S., & Wollebæk, D. (2013). Diversity and Community Trust in Swedish Local Communities. *Journal of Elections, Public Opinion, and Parties*, 23(3), pp. 299-321.
- van der Meer, T., & Tolsma, J. (2014). Ethnic Diversity and Its Effects on Social Cohesion . *Annual Review of Sociology*, pp. 459-478.